

Jaarverslag

2021

Inhoudsopgave

Verslag van de Raad van Toezicht	3	3. Bedrijfsvoering	19
Bestuursverslag	5	3.1 HRM	19
Inleiding	8	3.2 Finance & Control	20
Facts & figures 2021	9	3.3 Marketing & Communicatie	20
1 Missielijnen	10	3.4 ICT	21
1.1 Missielijn Voorschools Taalplezier	10	3.5 Facilitair Management	22
1.2 Missielijn Taalplezier voor de jeugd	11	3.6 Werving van externe middelen	22
1.3 Missielijn Taalvaardigheid, digitale geletterdheid en leesmotivatie voor jongeren	11	4. Financiële gang van zaken in 2021	24
1.4 Missielijn Persoonlijke ontwikkeling van jongeren	12	4.1 Uitvoering van het financiële beleid	24
1.5 Missielijn Kunst en Cultuur, Opinie en Debat	13	4.2 Resultaat exclusief niet-terugkerende baten en lasten	24
1.6 Missielijn Ontwikkelhuis basisvaardigheden	14	4.3 Exploitatieresultaat	25
1.7 Missielijn Collectie en Kennisdeling	15	4.4 Risicoparagraaf	27
1.8 Missielijn Informatiepunt / Sociaal Netwerk	16	4.5 Governance	29
2. Aanwezigheidsbeleid	18	4.6 Begroting 2022	29
2.1 Locaties algemeen	18	Jaarrekening 2021	31
2.2 Bijzonderheden individuele locaties	18	Balans per 31 december 2021	32
		Staat van baten en lasten over 2021	33

Verslag van de Raad van Toezicht

Het jaar 2021 is opnieuw een bijzonder jaar geweest. Hoewel niet geheel onverwacht meer, is ook voor de raad van toezicht het werken onder corona-beperkingen verre van ideaal. Toch is er veel gebeurd. De reguliere vergaderingen zijn geheel digitaal of, in de zomermaanden waarin enkele versoepelingen golden, hybride gehouden. De raad van toezicht heeft de jaarrekening 2020 besproken en goedgekeurd en is ieder kwartaal via kwartaalrapportages meegenomen in de ontwikkelingen binnen de bibliotheek. Belangrijke terugkerende bespreekpunten waren: de gevolgen van corona voor de bibliotheek en in het bijzonder haar gebruikers, de ontwikkelingen rond het nieuwe organisatiemodel, de ontwikkelingen rond de vernieuwing van de Centrale Bibliotheek, de inhuizing van Atlas van Stolck alsook de vervanging van leden van de raad van toezicht conform het rooster van aftreden.

De raad complimenteert de directie van Bibliotheek Rotterdam voor haar functioneren in het verslagjaar 2021. De instelling is opnieuw zeer flexibel gebleken tijdens de verschillende fases van de coronacrisis. De bibliotheek heeft steeds opnieuw, in een zorgvuldige afweging tussen de veiligheid van eigen medewerkers en gebruikers enerzijds en maximale waarde bieden voor de Rotterdammers anderzijds, in overleg met de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond, een fors pakket wisselende digitale, fysieke en hybride diensten kunnen aanbieden. Hoewel er van fysieke bezoeken in zekere maanden wel sprake is geweest, waren die aantallen door de beperkingen voor het tweede achtereenvolgende jaar aanzienlijk lager vergeleken met de stabiele

koers van de afgelopen jaren. Daarnaast is er op het gebied van digitaal en hybride aanbod veel ontwikkeld, zowel in kwaliteit als in kwantiteit.

De Raad van Toezicht is uitstekend voorzien van informatie over het functioneren van de bibliotheek en kon daarmee haar rol optimaal vervullen. De raad heeft in 2021 vier maal vergaderd in volledige samenstelling, altijd in aanwezigheid van de directeur-bestuurder en de business controller en geregeld met managers. De voorzitter heeft maandelijks gesprekken gevoerd met de directeur-bestuurder en heeft één keer overleg gehad met de ondernemingsraad. Voor de werving van een nieuwe lid van de raad van toezicht heeft een sollicitatiecommissie, bestaande uit de voorzitter, twee leden en de directeur-bestuurder sollicitatie- en evaluatiebesprekingen gevoerd.

De raad dankt alle interne en externe betrokkenen voor de samenwerking. Samen hebben we ook in het afgelopen jaar het verschil kunnen maken voor veel Rotterdammers. De gemeente Rotterdam is niet alleen een loyaal verbonden partij voor de bibliotheek, maar ook een belangrijke inhoudelijke partner op vele culturele, educatieve en maatschappelijke dossiers en in het bijzonder op het dossier van de vernieuwing van de Centrale Bibliotheek. Tot slot danken wij in het bijzonder alle medewerkers en vrijwilligers van de bibliotheek voor hun grote inzet en betrokkenheid.

drs. Hans Kamps, voorzitter van de Raad van Toezicht

In 2021 bestond de Raad van Toezicht uit de volgende personen:

De heer J.A. Kamps, voorzitter

Mevrouw K. Raaijmakers, lid

De heer R. Fens, lid

De heer J.S.M. Savenije, lid

Mevrouw A.M. Crince le Roy, lid

Mevrouw L. Tanis, lid

Bestuursverslag

Voor u ligt het jaarverslag van 2021; een jaar dat door de pandemie op veel punten overeenkwam met 2020. Zo kregen we wederom te maken met gedeeltelijke sluitingen, onzekerheid, angstige gebruikers, diensten en programma's die weer niet konden worden uitgevoerd en daarmee opnieuw veel minder fysieke bezoeken aan onze bibliotheekvestigingen in Rotterdam.

Op andere punten was 2021 een heel ander jaar. Veel van het pionieren in 2020 werd 'het nieuwe normaal' in 2021. Zo waren er draaiboeken voor sluiten en heropenen, is er ongelooflijk veel ervaring opgedaan met digitale en hybride dienstverlening en ontstond er een soort gewenning aan het leven met coronapieken en -dalen. Dit was te zien in ons dBos-programma, het warehouse en onze vestigingen, inclusief de nieuw opgeleverde vestiging in Lombardijen. Het schakelen tussen wat kon en wat niet kon werd bijna een dagtaak. Hierin week de organisatie weer niet af van het jaar daarvoor. De enorme veerkracht van de organisatie en haar omgeving was opnieuw lovenswaardig. Dit werd onderschreven door de Certificeringsorganisatie voor Bibliotheekwerk, Cultuur en Taal, die in december 2021 na een uitgebreide audit kenbaar maakte dat Bibliotheek Rotterdam zich succesvol had gecertificeerd. Daar zijn we trots op.

Het was geen gemakkelijk jaar. En niet alleen vanwege corona. Het jaar 2021 was het eerste van de nieuwe meerjarenbeleidsperiode 2021-2024. De bezoekersaantallen weken met een schamele 1,1 miljoen fysieke bezoeken nauwelijks af van de aantallen in 2020. Dit terwijl we in 2019 nog ruim boven de 2,6 bezoeken eindigden. Het bereik in 2021 is onbevredigend, hoe uitlegbaar ook, maar wel een aansporing om in de komende jaren te streven naar de bezoekersaantallen van voor de pandemie. Verder was het een jaar met de uitzonderlijke paradox van wachtrijen voor de deuren voor een studieplek, tegenover beperkingen in de capaciteit om Rotterdamse jongeren te mogen ontvangen. Ook was eerder al besloten dat de IFLA-WLIC, die in 2021 gepland was in Rotterdam, zou worden uitgesteld naar 2023. Deze periode leerde ons bovenal hoe groot de groep Rotterdammers is die niet digi(taal)-vaardig is en praktische en persoonlijke hulp nodig heeft bij zaken als de CoronaCheck-app en DigiD. Het Rijk zag hierin de bibliotheken steeds meer als natuurlijke samenwerkingspartner.

In 2021 is Bibliotheek Rotterdam zich blijven inspannen om in te springen op elke mogelijkheid die de landelijke richtlijnen boden, binnen de grenzen van veiligheid voor bezoeker en medewerker en met maximale dienstbaarheid aan de Rotterdammer. Gedurende het jaar had de bibliotheek met verschillende bezoekbeperkende maatregelen te maken. In het gehele eerste kwartaal zijn de vestigingen gesloten geweest voor normaal gebruik. De enige fysieke dienst die was toegestaan was het ophalen van gereserveerde materialen. In die periode leverde de bibliotheek vooral digitale diensten, producten en geprogrammeerde activiteiten. Omdat medewerkers in de vestigingen de boekentasjes moesten voorbereiden, was er in deze periode wel meer reuring dan in de lockdownperiodes van 2020. Niettemin gold voor iedereen dat zij moesten thuiswerken indien dat mogelijk was. Pas op 20 mei kwamen de eerste versoepelingen. Na de dalingen in besmettingscijfers -met bijgevolg uitbreiding van de openingen- was het eind 2021 weer mis en moest de Bibliotheek wederom al haar deuren sluiten.

De organisatieontwikkeling die in 2019 werd ingezet, is formeel operationeel geworden op 1 juli 2021. Vanaf 4 oktober waren ook de roosters aangepast en werkte iedereen in de nieuwe doelgroepgerichte organisatie waarbij we met nóg meer focus op specifieke doelgroepen onze impact op de stad kunnen realiseren. Deze omslag ging vooral door de omstandigheden niet gemakkelijk. Immers: op afstand samenwerken kan goed, maar fysieke samenkomsten zijn onmisbaar voor de sociale samenhang en wennen aan nieuwe vormen van samenwerking.

Verder is er in 2021 aandacht besteed aan het voorbereiden van een opleidingshuis waarbij voor iedereen, op alle niveaus, programma's beschikbaar zijn om aan de competenties te werken die nodig zijn om optimaal te kunnen functioneren. De formatie werd, in ieder geval voor de komende vier jaar, uitgebreid met het verwelkomen van de medewerkers van de Atlas van Stolk, een nieuwe loot aan de stam. Dit ging vanzelfsprekend samen met de overdracht van het beheer van deze unieke erfgoedcollectie die een nieuwe dimensie geeft aan zowel de Atlas als de bibliotheek. Als sluitstuk in onze rol van erfgoedbeheerder werd in december bekend dat de Erasmuscollectie is genomineerd voor de Unesco Memory of the World Register.

Ook is dit jaar veel energie gestoken in de voorbereiding van de verbouwing van de Centrale Bibliotheek. Samen met de gemeente is de architectenuitvraag voorbereid en uitgevoerd. Uit 22 inschrijvingen zijn vijf teams geselecteerd die in het voorjaar van 2022 hun schetsontwerp zullen presenteren. De herziening van de kosten van het Pakket van Eisen voor de realisatie tot op casco+-niveau, zorgde voor een onverwachte stijging van circa 25 procent van de kosten die in november 2020 door het college aan de gemeenteraad waren meegedeeld. In november 2021 ging de gemeenteraad akkoord met het dekkingsvoorstel voor de verhoogde kosten. Vooral de samenwerking tussen de diensten Stadsontwikkeling, Maatschappelijke Ontwikkeling (subsidiegever van de bibliotheek) en Bibliotheek Rotterdam was hiervoor een belangrijke succesfactor.

Achter de schermen is hard gewerkt aan de tijdelijke huisvesting voor de Centrale Bibliotheek tijdens de verbouwing. Deze periode is thans voorzien in de jaren 2025-2028. Bij het schrijven van dit verslag is inmiddels publiekelijk bekend geworden dat een gemeentepand in de Librijesteeg, op 300 meter van het huidige pand en tegenover de voormalige Centrale Bibliotheek aan de Botersloot, hiertoe waarschijnlijk geschikt te maken is.

Het zal niet verbazen dat ook in 2021 alle onvoorziene ontwikkelingen een grote impact hebben gehad op het realiseren van de KPI's zoals die in het meerjarenbeleidsplan zijn afgegeven. Op ieders aanpassingsvermogen, van collega's op de vloer, in het onderwijs en achter de schermen, werd ook dit jaar een groot beroep gedaan. Dat we ondanks alle beperkingen en natuurlijk in alle betrekkelijkheid toch nog zo succesvol zijn geweest en relevant zijn gebleven voor zo veel mogelijk Rotterdammers, heeft alles te maken met de ongelooflijke kracht en betrokkenheid van de gehele bibliotheekgemeenschap, waaronder zeker ook de raad van toezicht en de talloze partners die zich op het bibliotheekplatform hiervoor inzetten. Hiervoor wil ik graag mijn respect en bewondering uitdrukken.

Dr. Theo C.M. Kemperman

Directeur-Bestuurder

Inleiding

Het verslagjaar 2021 was het eerste jaar van de nieuwe beleidsplanperiode 2021-2024. Dat meerjarenbeleidsplan werd opgesteld tegen de achtergrond van de beleidsuitgangspunten van de gemeente. Parallel hieraan vond binnen de bibliotheek de overgang plaats naar een nieuwe organisatiestructuur om de doelgroepen beter te kunnen bedienen.

Producten en diensten van de bibliotheek zijn beter bereikbaar geworden. Bovendien zijn de producten en diensten door de doelgroepgerichte missielijnen beter afgestemd op de doelgroepen. Met de missielijnen is beter ingespeeld op belangrijke maatschappelijke, technologische en demografische trends en ontwikkelingen in de stad en de gemeentelijke prioriteiten op het gebied van laaggeletterdheid, sociale- en digitale inclusie, werk en studie. Verder lag in 2021 de focus op het beheren en ontsluiten van erfgoed en flexibiliteit. Niet alleen in het kader van de wijze van informatie-uitwisseling, maar ook door het vermogen om snel in te spelen op actuele ontwikkelingen in de stad, de sector en of nieuwe beleidsprioriteiten van de gemeente.

De drie pijlers ('kernfuncties en programmering', 'aanwezigheidsbeleid' en de 'digitale bibliotheek') zijn verlaten en de wettelijke functies vanuit de Wet stelsel openbare bibliotheken (Wsob) zijn nu geïntegreerd in de doelen van missielijnen om beter in te kunnen spelen op de doelgroepen. Dat was ook mogelijk omdat de drie pijlers onderdeel zijn geworden van het dagelijkse denken en handelen van de bibliotheek.

Het eerste hoofdstuk van dit jaarverslag bespreekt de resultaten van de missielijnen, naast bijzonderheden voor de verschillende vestigingen binnen de regio's. In het tweede hoofdstuk worden kort de ontwikkelingen in de regio's belicht. Het derde hoofdstuk gaat in op de ontwikkelingen bij de bedrijfsvoeringsonderdelen: HRM, Marketing & Communicatie, ICT, Facilitair Management en Finance & Control. Het jaarverslag sluit in een vierde hoofdstuk af met een uiteenzetting van de financiële gang van zaken, een risicoparagraaf, een beschrijving van de governance code voor de bibliotheek en een korte verwijzing naar de begroting van 2022.

¹ Met de organisatie verandering is tevens een andere indeling van de vestigingen gemaakt naar Regio's. Voorheen spraken we van Districten.

Facts & figures 2021

Nieuw: Beeldkraken met Atlas van Stolk

Groei digitale
collectie met
13521 items

Erasmuscollectie
genomineerd
als UNESCO-
werelderfgoed

**Nieuw: Opening
vestiging Lombardijen**

29% Rotterdamse
baby's in 2021 lid

Stadsdichter
Anne Vegter

Feestelijke
Kinderboekenweek

**Rotterdam
herdenkt thuis**

1304 Rotterdammers
geholpen met
CoronacheckApp

1853 studie- lees-
en werkplekken

Nationale
Voorleesdagen

14.622 kijkers
'Ontmoet
Dichters Online'

1. Missielijnen

In 2019 en 2020 heeft Bibliotheek Rotterdam een nieuwe organisatiestructuur voorbereid om impact op de stad te kunnen realiseren. In de nieuwe structuur werkt de bibliotheek voortaan met **nóg meer focus op specifieke doelgroepen om daarmee mensen en middelen efficiënter en effectiever te kunnen inzetten. De eerste helft van 2021 is door iedereen in de bibliotheek gebruikt als voorbereiding op de nieuwe doelgroepgerichte werkwijze in acht missielijnen. Sinds juli werkt de organisatie in de volgende missielijnen:**

DOELGROEP	MISSIELIJN
Jeugd 0-6 jaar	Voorschools taalplezier
Jeugd 6-12 jaar	Taalplezier voor de jeugd
Jongeren 13-27 jaar	Taalvaardigheid, digitale geletterdheid en leesmotivatie voor jongeren
Jongeren 13-27 jaar	Persoonlijke ontwikkeling van jongeren
Volwassenen/ouderen	Informatiepunt/ Sociaal netwerk
Volwassenen/ouderen	Ontwikkelhuis basisvaardigheden
Alle leeftijden	Collectie en kennisdeling
Alle leeftijden	Kunst en Cultuur, Opinie en Debat

De volgende paragrafen beschrijven per missielijn de intenties en drijfveren, én de in 2021 behaalde resultaten.

1.1 Missielijn Voorschools Taalplezier

Ouders motiveren om aan hun jonge kinderen voor te lezen en met hen spelenderwijs te oefenen in taal- en digitale vaardigheden.

Bibliotheek Rotterdam zorgt voor maatwerk en pleegt de juiste interventies op de juiste plaats en op het juiste tijdstip. Door specifieke inzet, activitei-

ten en samenwerking van deskundige medewerkers, stagiairs pedagogische werk, vrijwilligers en niet in de minste plaats met ouders als ambassadeurs is de bibliotheek in staat verandering tot stand te brengen.

Resultaat 2021

De missielijn Voorschools taalplezier heeft in 2021 de volgende resultaten bereikt:

Binnen de geldende coronabeperkingen zijn 46 peuterscholen bediend in 2021, ondanks de mindere mogelijkheden tot intensief fysiek contact.

Er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Albeda College Pedagogisch Werk op het gebied van interactief voorlezen en ouderactiviteiten, te beginnen in Rotterdam Zuid. In Delfshaven wordt meegewerkt aan een pilot met de Voorleesexpress om voorlezen thuis en in de bibliotheek meer met elkaar te verbinden. Vanwege corona is de pilot nog niet afgerond. De missielijn richt zich in beide gebieden op het betrekken van laag-taalvaardige ouders bij de bibliotheek.

Pas in het najaar konden op een beperkt aantal locaties activiteiten worden opgestart. Maar na een paar weken moesten deze door een nieuwe lockdown weer worden stopgezet. Datzelfde geldt voor de ouderbijeenkomsten en voorleeshalfuurtjes in de vestigingen. Het ambassadeursprogramma heeft hierdoor enige vertraging opgelopen.

Op alle grote vestigingen werd wekelijks voorgelezen in de periode dat er binnen de beperkende maatregelen activiteiten konden worden georganiseerd.

Activiteiten voor ouders met jonge kinderen vonden in 2021 vooral online plaats vanwege de beperkingen. De Facebook community met ruim 800 leden bood in deze periode een manier om contact te onderhouden met de doelgroep en ze te voorzien van voorleestips.

In een beperkte periode vonden in 2021 fysieke activiteiten plaats. Door corona gebeurde dit met kleine groepen ouders en kinderen. Het aantal deelnemers aan fysieke activiteiten bedroeg 633.

In 2021 leerde de missielijn versneld online activiteiten te organiseren ter vervanging van fysieke bijeenkomsten. Het aantal deelnemers aan online-activiteiten bedroeg 565.

29 procent van de pasgeborenen in Rotterdam is in 2021 lid geworden van de bibliotheek. Dat is een terugloop ten opzichte van 2020.

1.2 Missielijn Taalplezier voor de jeugd

Leerlingen motiveren om met plezier te werken aan lezen, taal- en digitale vaardigheden.

De bibliotheek stimuleert Rotterdamse kinderen om op een speelse manier essentiële basisvaardigheden te ontwikkelen. Hiermee draagt de bibliotheek bij aan het vergroten van hun kansen om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Bibliotheek Rotterdam organiseert, zowel in huis als op school, laagdrempelige activiteiten in samenwerking met scholen en (wijk)partners.

Resultaat 2021

De missielijn Taalplezier voor de jeugd heeft in 2021 de volgende resultaten bereikt:

Bibliotheekmedewerkers van de missielijn informeerden, adviseerden en droegen bij aan activiteiten, onder meer bij grote landelijke campagnes als de Kinderboekenweek, de Nationale Voorleesdagen, de Kinderjury en de Nationale Voorleeswedstrijd. Ook jaarlijks terugkerende lokale activiteiten als het Jeugdvakantiepaspoort, Vakantielezen, de Media ukiedagen, Beeldkraken en Maakworkshops stonden op het programma.

Op vaste momenten in het jaar of op het vaste week- of maandprogramma vonden in totaal 264 activiteiten plaats.

Er was veel aandacht voor netwerken, ontmoeten van mogelijke samenwerkingspartners en leggen van contacten met ouders en onderwijsprofessionals.

Op de scholen bereikte Bibliotheek Rotterdam met het aanbod van de bibliotheek op school 35.333 leerlingen. Dat gebeurde met een collectie, maar ook met advies, ondersteuning aan professionals en lesprogramma's. Leesconsulenten bezochten de scholen en stemden met contactpersonen het jaarplan af. Dat vroeg dit jaar veel flexibiliteit van een ieder.

Accountmanagers legden 138 jaarcontracten met scholen uit het Primair Onderwijs vast, een aantal dat nog steeds groeiend is.

Er zijn gesprekken gestart met Atlas van Stolk om een gezamenlijk educatief aanbod te ontwikkelen.

1.3 Missielijn Taalvaardigheid, digitale geletterdheid en leesmotivatie voor jongeren

Jongeren motiveren om te lezen en ze taal- en digitale vaardigheden bij te brengen.

Voor Bibliotheek Rotterdam is het nieuw dat een heel team zich met dit specifieke onderwerp voor deze doelgroep bezighoudt. Voorheen werd het aanbod deels door verschillende afdelingen van de bibliotheek georganiseerd. De rode draad voor deze missielijn in 2021 was: opstarten, verkennen en plannen maken.

Omdat de bibliotheek de relatie met het Voortgezet Onderwijs (VO) en het Middelbaar Onderwijs (MBO) wil uitbreiden, versterken en verduurzamen is allereerst een kwalitatief onderzoek in het Rotterdamse onderwijs uitgevoerd door Blauw Research. Een aantal interessante uitkomsten:

- Bibliotheek Rotterdam wordt gezien als betrouwbaar, deskundig, laagdrempelig en als hét Rotterdamse instituut voor lezen en taal;
- Relatiebeheer is van groot belang voor het VO en het MBO;
- De bibliotheek lijkt voor het vo en mbo nog geen grote betekenis te hebben op thema's als taal, digitaal, maakonderwijs en burgerschap;
- Er wordt geadviseerd om in te steken op leesbevordering, waarna wellicht samenwerking mogelijk is op de andere thema's.

Resultaat 2021

De missielijn Taalvaardigheid, digitale geletterdheid en leesmotivatie voor jongeren heeft in 2021 de volgende resultaten bereikt:

In samenwerking met de SKVR vond de Boekenweek voor Jongeren plaats, waar ruim 250 studenten van het Zadkine Maakworkshops volgden, schrijvers op bezoek kregen en met Spoken Word aan de slag gingen.

Maakplaats 010 ontving 350 deelnemers, ondanks de corona beperkingen. Daarnaast hebben 30 activiteiten plaatsgevonden op 18 verschillende onderwijsinstellingen. In totaal hebben 1.100 jongeren deelgenomen aan activiteiten.

Er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Zadkine en Techniek College Rotterdam met als doel het lezen van boeken onder mbo-studenten te stimuleren. Met deze twee MBO-instellingen wordt samengewerkt aan leesbevordering en (digi)taalvaardigheden.

Met twee scholen is tevens een overeenkomst afgesloten voor toekomstige samenwerking, te weten Horeca Vakschool (met een subsidie van Cultuurcoach) en Zuidrand.

1.4 Missielijn Persoonlijke ontwikkeling van jongeren

Kansen voor jongeren vergroten door hun ontwikkeling te stimuleren. Dit doen we met, voor en door jongeren.

Een belangrijk uitgangspunt voor Bibliotheek Rotterdam is co-creatie. Dit betreft specifiek het vormen van actieve communities waarin jongeren met en voor elkaar werken aan loopbaanvaardigheden en burgerschap. De bibliotheek stimuleert jongeren om samen aan de slag te gaan met het opzetten van programma's, het vormen van collecties en organiseren van de faciliteiten hiertoe met voor hen relevante maatschappelijke thema's. Mede hierdoor zijn de jongeren in staat de eigen identiteit te vormen.

Resultaat 2021

De missielijn Persoonlijke ontwikkeling van jongeren heeft in 2021 de volgende resultaten bereikt:

Naast de 'jongerenvloer' in de Centrale Bibliotheek

is een nieuwe third place voor jongeren in vestiging Zuidplein gerealiseerd. Op vaste tijden zijn bibliotheekmedewerkers en stagiaires als floorwalker aanwezig als aanspreekpunt voor jongeren en partners. Door fysieke en online gesprekken met jongeren wordt steeds meer duidelijk waaraan zij behoefte hebben, hetgeen waardevolle informatie oplevert voor het toekomstige programma-aanbod.

Vanwege de lockdowns namen 717 jongeren fysiek en 10.785 jongeren online deel aan activiteiten. De bezettingsgraad bij activiteiten is ongeveer 75%, al geeft dit cijfer vanwege de coronamaatregelen een vertekend beeld. Doordat verschillende activiteiten zijn geannuleerd, op 1,5 meter of online plaatsvonden wijzigde regelmatig de maximale capaciteit. Bovendien is in de beginperiode vooral ingezet op kleinschalige activiteiten om zo diverse jongerencommunities een plek te bieden in de bibliotheek.

Door permanente effectmeting is bekend wat Rotterdamse jongeren willen. Dit gebeurt naast de gesprekken in de bibliotheek met enquêtes na afloop van activiteiten.

Een steeds groter aandeel van de programmering vindt plaats met of door jongeren. Er is, onder meer door inzet van floorwalkers, een duidelijke stijging te zien in het aantal online en offlineactiviteiten die door jongeren zelf worden georganiseerd.

Er is een start gemaakt met een Jongerenplatformplan, waarbij jongeren actief worden betrokken als ambassadeur. De huidige stagiaires spelen hierin een rol, maar ook gastcollectioneers die de bibliotheek adviseren over de jongerencollecties.

Er is intensief samengewerkt met bestaande partners. Met twee nieuwe partners is een meerjarige samenwerkingsovereenkomst getekend, te weten het Zadkine college en het Albeda college.

De teamstages Sociaal werk met het Albeda zijn geëvalueerd en het floorwalkerprofiel met wervingsprocedure zijn aangescherpt, waardoor de match met stagiaires beter werd.

1.5 Missielijn Kunst en Cultuur, Opinie en Debat

Het bieden van een laagdrempelige manier om in contact te komen met kunst, cultuur, opinie en debat vanuit verschillende perspectieven en achtergronden.

Bibliotheek Rotterdam heeft als doel, dat alle Rotterdammers in contact kunnen komen met kunst en cultuur, maar ook met elkaar door het gesprek aan te gaan over cultuur, opinie en maatschappelijke thema's. Kunst en cultuur voor iedereen en debat met iedereen. Dat is het streven.

In het afgelopen jaar heeft Bibliotheek Rotterdam ervaring kunnen opdoen met livestreaming, om toch een volwaardig aanbod neer te kunnen zetten. Immers, de fysieke gang naar de bibliotheek was niet mogelijk. Dit bleek een succesvolle aanpak die in 2022 naast het reguliere, fysieke aanbod dan ook haar vervolg krijgt.

Resultaat 2021

De missielijn Kunst en Cultuur, Opinie en debat heeft in 2021 de volgende resultaten bereikt:

De programmering stond in het teken van samenwerken met partners en werd, vanwege coronamaatregelen voor een groot deel online gestreamd of hybride georganiseerd. Er namen circa 15.000 bezoekers deel aan al deze activiteiten, waarvan ongeveer de helft online.

Samen met DIG IT UP was er de expositie Breakin', met een overzicht van breakdance in Rotterdam van de jaren 60 tot nu. Met Probiblio en diverse andere Nederlandse bibliotheken is tijdens de Poëzieweek 'Ontmoet Dichters Online' georganiseerd, met honderden kijkers uit het hele land. Tijdens de Boekenweek zijn Bas Heijne, en Sandra Langereis uitgebreid geïnterviewd.

Met Stichting Lokaal en het Algemeen Dagblad is 'Avondje Aboutaleb' gestreamd, waarin Rotterdammers de burgemeester van advies voorzagen. NOS-nieuwslezer Simone Weimans gaf een online Vrijheidscollege over persvrijheid en Abdelkader Benali gaf op 14 mei de jaarlijkse Hoflandlezing.

Samen met Molukse radioprogramma's is in het kader van 70 jaar Molukkers in Nederland een theaterprogramma gemaakt. Ook veel kijkers trokken de Bibliotheekcolleges over Kralingse Buitenplaatsen, over de Rotterdamse dubbelspion George Blake, de Floating Office en de plannen in de Rijnhaven.

In oktober is een succesvolle jubileumeditie georganiseerd van de Stadsondernemer, waarbij Rotterdamse ondernemers in de bibliotheek elkaar ontmoeten en inspireren. Ook vond online de derde editie van Ontmoet Schrijvers Online plaats, met Elfie Tromp die in gesprek ging met onder meer Adriaan van Dis. Het 25-jarig bestaan van de Erasmusbrug werd gevierd met een Bibliotheekcollege door Paul van de Laar.

Tijdens de Maand van de Geschiedenis is samengewerkt met het Stadsarchief. 010-Actueel met onder meer Ilja Leonard was een succesvol voorbeeld van hoe literatuur een beginpunt kan zijn voor actueel publiek debat. Verder was er een goedbezocht bibliotheekcollege tijdens de Maand van de Ondergrond in samenwerking met de gemeente Rotterdam.

Als afsluiter van het jaar is in samenwerking met de externe organisatoren van de tentoonstelling *Van Kruiemtje tot Ketelbinkie: Rotterdamse Jeugdboeken 1900 - 1965*, een Bibliotheekcollege georganiseerd over Armoede in Vooroorlogs Rotterdam. Rondom deze expositie zijn in samenwerking met de conservator van de erfgoedcollectie presentaties gegeven over bijzondere stukken uit de eigen kluis.

In een aantal vestigingen is gestart met Wijkcolleges en het concept in 'Gesprek met de Wijk'. In de Centrale vonden voorbereidingen plaats voor de expositie van het scheepje de Punter die begin 2022 op de derde etage is geplaatst.

De Erasmus Experience was 22 weken gesloten. Er vonden als alternatief wel online filosofiewerkshops plaats. In de zomervakantie konden kinderen de Experience wel bezoeken met het JeugdvakantiePaspoort. Verder bezochten de eerste klassen van het Erasmiaans, vrijwilligers van Roterodamus en een groep statushouders de Experience. In de Erasmusweek werd een omvangrijk programma gelanceerd met onder andere de Human Library, een Lezing over

brieven van Erasmus, een Burgerschapsprogramma, een filosofieworkshop en Erasmus uit de kluis.

1.6 Missielijn Ontwikkelhuis basisvaardigheden

Taal- en digitale laaggeletterdheid verkleinen als laagdrempelig platform voor vraag naar en aanbod van activiteiten en diensten.

Bibliotheek Rotterdam helpt bewoners vooruit met basisvaardigheden op het gebied van taal en digitaal: van ouderen die moeite hebben met het gebruik van hun telefoon tot statushouders die worstelen met de Nederlandse taal. De bibliotheek werkt hiervoor samen in een netwerk van partners, organisaties, kennisvrijwilligers en de eigen specialisten Basisvaardigheden en Media. Er vinden dagelijks trainingen en workshops, inloopsprekuren en laagdrempelige bijeenkomsten plaats.

Resultaat 2021

De missielijn Ontwikkelhuis basisvaardigheden heeft in 2021 de volgende resultaten bereikt:

Er is een start gemaakt met de voorbereidingen van het Ontwikkelplein voor de Centrale Bibliotheek. Hier moeten informatie en advies, praktische hulp en zelf leren samenkomen. De eerste partners zijn benaderd. Organisaties en instanties als de gemeente Rotterdam, het LeerwerkLoket, de VraagApp, de ANBO en de Rotterdampas gaven aan, graag deel te nemen.

Omdat steeds meer mensen moeite hebben met de digitale wereld, is besloten het Taalinformatiepunt (TIP) om te vormen tot het Informatiepunt Taal & Digitaal. Hiermee worden bezoekers van het TIP niet alleen doorverwezen naar passend aanbod op het gebied van taal, maar ook naar aanbod rond digitale vaardigheden.

Er is een Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) gerealiseerd in Zuidplein als eerste decentrale hub op dit gebied.

Veel fysieke taalactiviteiten op locatie konden door corona niet doorgaan, daarom werden online mogelijkheden geboden. Online bezochten 1.764 deelnemers het Taalcafé. Ruim 1.800 Rotterdammers be-

zochten, toen dat weer kon, fysieke Taal- en Leescafés. Er is een tevens een nieuw Leescafé opgestart in Hoogvliet.

Om de werkwijze verder te professionaliseren en de samenhang van het taalaanbod te vergroten, is in november Taalhuis Rotterdam geopend. Dit Taalhuis wordt in 2022 gecertificeerd, waarmee de bibliotheek aan (potentiële) partners kan laten zien dat zij een betrouwbare en professionele dienstverlener is.

Veel Rotterdammers ontdekten door de pandemie het belang van digitale vaardigheden en kwamen voor hulp of workshops naar de bibliotheek. Zo werden 600 Rotterdammers geholpen met hun digitale belastingaangifte, kregen 1.304 Rotterdammers hulp bij het installeren van de CoronacheckApp of het printen van de QR-code en werden 103 bezoekers bijgestaan bij het online maken van een afspraak voor de boosterprik. Dit gebeurde in samenwerking met het project Digitale inclusie 55+ en de missielijn ISPN.

Via online workshops konden vrijwilligers werken aan inhoudelijke kennis en deskundigheidsbevordering. Er werden nieuwe trainingen ontwikkeld om hen meer handvatten te bieden voor het uitvoeren van hun werkzaamheden.

Monitoring vond op verschillende manieren plaats. Bezoekers van het Taalinformatiepunt werden geregistreerd, waardoor een goed beeld ontstaat van de hulp die de bibliotheek biedt en die gevraagd wordt. Met externe monitoring instrumenten, zoals de Bibliotheekmonitor kreeg Bibliotheek Rotterdam daarnaast inzicht in de gevoerde activiteiten in relatie tot de vijf kernfuncties van bibliotheken. Verder werd de impactmonitor dit jaar voor het eerst ingezet, om een beter beeld te krijgen van de impact van trainingen. Met de outputregistratietool tot slot wordt vanuit de landelijke subsidieregeling Digitale Inclusie output over het Informatiepunt Digitale Overheid geregistreerd. Een en ander wordt gebruikt bij evaluatie van activiteiten en het aanpassen en/of verbeteren van het dienstenaanbod.

Er is gewerkt aan het verstevigen van het Netwerk Digitale Inclusie 55+ door het aantal partners te vergroten en het aantal producten en diensten uit te breiden. Dit ondersteunt de partners in hun

opdracht tot het verbeteren van de digitale inclusie onder Rotterdamse ouderen.

In het programma van Digitale Inclusie 55+ is ingezet op het vergroten van de digitale motivatie, digitale vaardigheden en ondersteuning bij het gebruik van digitale toepassingen. Naast het reguliere aanbod werd meer dan drieduizend keer aan oudere Rotterdammers extra ondersteuning geboden door zowel de bibliotheek, als de welzijnspartners.

Nieuw in het aanbod is de start gemaakt met de Basis cursus Rekenen, in samenwerking met Echt Nederlands. Daarnaast werd gestart met de Schrijfwerkplaats voor Nieuwkomers samen met Wintertuin. Met een andere nieuwe partner, het ITTA (een kennisinstituut voor Nederlands als eerste en tweede taal), is een aanvang gemaakt voor zogenaamd camoufla-geaanbod. Een aanbod waarmee de bibliotheek de NT1 doelgroep beter kan detecteren en dus kan bereiken.

1.7 Missielijn Collectie en Kennisdeling

Met een tijdloze en actuele collectie waarin iedere Rotterdammer zich herkent, betrouwbare en onafhankelijke informatie aanbieden.

Meer dan ooit betreft de bibliotheek de inwoners van Rotterdam actief bij het samenstellen van fysieke en digitale collecties in alle vestigingen. Collectie en Kennisdeling werkt intern nauw samen met de andere missielijnen van de bibliotheek om bepaalde doelgroepen te bereiken.

Bibliotheek Rotterdam werkt met flexibele collecties in mobiele kasten die zowel binnen als buiten kunnen staan. De trend uit 2020 om meer fysieke onderdelen te vervangen door de digitale equivalent is ook in 2021 verder doorgezet, waardoor meer vierkante meters in bibliotheken vrijgemaakt kunnen worden voor de speerpunten programmering en de verblijfsfunctie. Daarnaast zet de missielijn zich in om alle materialen goed en compleet vindbaar te maken, zowel in de lokale als in de landelijke catalogus.

Resultaat 2021

De missielijn Collectie en Kennisdeling heeft in 2021 de volgende resultaten bereikt:

Per 1 maart 2021 is het collectioneren van de basiscollecties stapsgewijs overgeheveld naar NBD Biblio-on. Het collectioneren gebeurt op basis van door de bibliotheek opgestelde profielen.

In 2021 is beleid gemaakt rond 'de gastcollectioneur', hetgeen resulteerde in een nota die leidraad is voor het aanstellen van tijdelijke collectioneurs. Er is hierin samengewerkt met de missielijn ontwikkelhuis zodat een gespecialiseerde gastcollectioneur de collectie 'Lees en Schrijf' aan kan vullen. De samenwerking met missielijn persoonlijke ontwikkeling jongeren heeft voor die missielijn speciale eigen collecties opgeleverd: de HIPHOP-, Space-, Flow- en Poetry Circle- collecties.

Een groot aantal klanten weet dat hij of zij bij de collectiespecialisten aanschafverzoeken in kunnen dienen. Meer dan 1.000 aanschafsuggesties zijn ontvangen, waarvan naar schatting ongeveer 80% is gehonoreerd. Er is een onderzoek gestart onder medewerkers naar de bekendheid van de aanschafsuggesties en de mate waarin wordt doorverwezen door collega's.

Door samenwerking met de andere missielijnen ontstaan er organisch collectieprofielen op maat, welke in 2022 schriftelijk worden vastgelegd.

Eind december 2021 bestond de collectie van alle vestigingen in Rotterdam uit 708.000 materialen, dit was in januari 730.000, de collectie is met circa 3% gekrompen. De digitale collectie is daarentegen met 1,9% gestegen. De uitleenfrequentie van boeken die in 2021 zijn aangeschaft bedraagt 2,8, dat is 1,0 hoger dan de uitleenfrequentie van de gehele collectie. Om over deze informatie te kunnen beschikken is zijn meetinstrumenten ontwikkeld voor zowel het meten van een actuele en relevante collectie als de verschuiving van fysiek naar digitaal.

Corona had invloed op het vormen van communities. Initiatieven om contact te leggen met inwoners om vervolgens tot een community te komen zijn afgelast. Toch is op andere manieren contact geweest met klanten en partners. Bijvoorbeeld met erfgoed en stripcollecties:

Er is gestart met wekelijkse Inloopuurtjes erfgoed, waar de conservator laagdrempelig steeds andere objecten uit de erfgoedcollecties presenteert. De eerste maanden leverde dit in totaal 51 bezoekers op.

Naar aanleiding van een explosieve vraag van jongeren is er een grote Manga-collectie aangeschaft, met input van jongeren en expertise van een stripboekenhandelaar. De populairste titels zijn ingekocht voor vestiging Zuidplein en de Centrale Bibliotheek.

Erfgoedcollectie

Het beleidskader Collectiehulpverlening (CHV) is ingevoerd. Dit voorziet in een calamiteitenplan voor erfgoed, dat zal worden uitgevoerd door een CHV-team bij een incident en waarbij externe hulpverlening wordt ingeroepen bij een calamiteit.

Er zijn acties ondernomen om de omstandigheden in de twee erfgoeddepots verder te verbeteren. Op verzoek van Bibliotheek Rotterdam zijn depotinspecties uitgevoerd.

Er is externe subsidie van Stichting Boek & Wurm verworven voor een restauratieproject. De eerste twee clusters boeken zijn inmiddels door een boekrestaurator behandeld. Dit vereiste ook het afsluiten van een verzekering van transport en verblijf van de te restaureren boeken.

In 2021 is een langdurig bruikleencontract afgesloten met de Remonstrantse Gemeente Rotterdam.

Tot slot is gestart met de voorbereiding van de erfgoedcollectie op de verhuizing. Hiervoor is een projectplan opgesteld waarin opgenomen restauratiewerkzaamheden, permanente beschermdozen en het opzetten van een vrijwilligersproject (in samenwerking met de afdeling HRM).

1.8 Missielijn Informatiepunt / Sociaal Netwerk

Zelfredzaamheid van Rotterdammers vergroten door online en offline relevante informatie aan te bieden, vragen te beantwoorden of door te verwijzen naar partners.

Bibliotheek Rotterdam wil een gastvrije ontvanger

zijn die mensen, indien gewenst, van relevante informatie voorziet, sociale problematiek signaleert, vragen beantwoordt en op effectieve wijze doorverwijst naar interessant aanbod, (andere) hulpstructuren en samenwerkingspartners. De persoonlijke dienstverlening en zelfservice zijn klantvriendelijk en -steeds vaker- in heldere en begrijpelijke taal beschikbaar.

Resultaat 2021

De missielijn Informatiepunt/ Sociaal netwerk heeft in 2021 de volgende resultaten bereikt:

De dienstverlening van het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in de Centrale Bibliotheek uitgebreid naar 7 dagdelen per week.

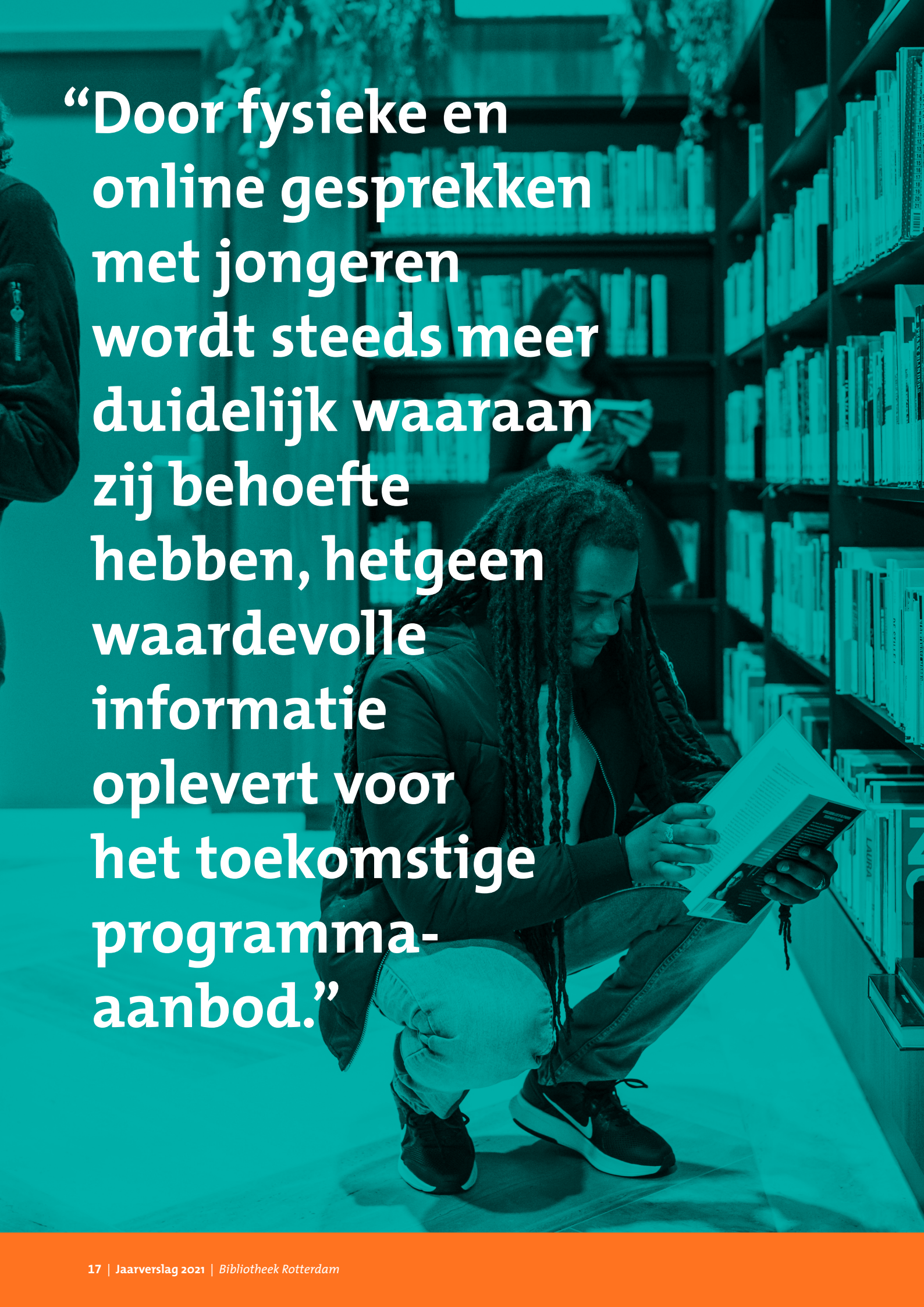
Ook is een onderzoek gestart om het privacy-beleid voor minder (digi)taalvaardige Rotterdammers te verruimen, zodat bijzondere persoonsgegevens verwerkt mogen worden, en de dienstverlening geoptimaliseerd kan worden voor de klanten. In 2021 zijn er totaal 525 IDO-gerelateerde vragen beantwoord.

Per 1 juli zijn de bereikbaarheidstijden van de sociale mediakanalen met twee uur per werkdag verruimd. Per november is op zaterdag ook het chatkanaal en het WhatsApp kanaal van 9.00 tot 17.00 uur bemand.

In september 2021 is het visiedocument voor Sociale Netwerken opgeleverd. Op basis hiervan kon de onderzoeksfase met de andere missielijnen starten, om in 2022 in samenwerking activiteiten te organiseren voor een duurzame verbinding tussen Rotterdammers en de relevante broninformatie in een kennisbank ontsloten te hebben.

bonnementsdienst Bibliotheek aan Huis behoefde een nieuwe impuls. Hiertoe is een palet aan passende activiteiten voorbereid die in 2022 uitgerold worden op één of meerdere vestigingen.

Veel Rotterdammers leven met een taal- en of leesachterstand. Om alle vormen van informatieverstrekking begrijpelijk en toegankelijk te maken voor alle inwoners worden teksten in de communicatie-uitingen daarom aangepast naar B1 taalniveau. Verder wordt de mogelijkheid onderzocht voor het aanbieden van informatie in meerdere talen.

A photograph of a person with long dreadlocks, wearing a dark jacket and jeans, sitting on the floor in a library. They are holding and reading a book. The background shows bookshelves filled with books. The entire image has a teal/cyan color overlay.

“Door fysieke en online gesprekken met jongeren wordt steeds meer duidelijk waaraan zij behoefte hebben, hetgeen waardevolle informatie oplevert voor het toekomstige programma-aanbod.”

2. Aanwezigheidsbeleid

Het grootste project dat vanaf 2021 speelt is de aanstaande verbouwing van de Centrale Bibliotheek. De eerste voorbereidingen voor de tijdelijke huisvesting van de bibliotheek gedurende de verbouwingsperiode vanaf 2025 zijn gestart.

De fysieke toegankelijkheid en bereikbaarheid van Bibliotheek Rotterdam vergroten met gelijkblijvende middelen was een van de doelstellingen uit de vorige meerjarenbeleidsplanperiode. Het aantal vestigingen is deze periode toegenomen van 15 (2015) naar 21 (2020). Het is een uitdaging dit aantal in stand te houden en voor uitbreiding zijn extra middelen noodzakelijk, want de mogelijkheden binnen het huidige budget zijn uitgeput. Wat betreft de plannen voor Ommoord volgt de bibliotheek de gemeente in haar plannen rond de gebiedsontwikkeling aldaar en het invullen van de bibliotheekfunctie in een nieuw te realiseren gebouw.

2.1 Locaties algemeen

Coronamaatregelen

De pandemie had in 2021 opnieuw zijn weerslag op de diensten van de bibliotheek. Door lockdowns, beperkte openingstijden en andere maatregelen is het aantal leden gedaald: de bibliotheekbezoeker lijkt zich liever fysiek dan digitaal in te schrijven. Na de zomer namen de bezoekersaantallen geleidelijk aan weer toe, maar deze haalden per maand nog geen 60% van de aantallen, zoals die in 2019 gebruikelijk waren.

Een overzicht van de corona effecten op de openingen:

PERIODE	MAATREGELEN
1 januari-18 januari	Lockdown en alleen afhaal-service voor 16 vestigingen
19 januari-19 mei	Verlenging lockdown, continuering afhaal-service en online programmering. Vanaf 2 maart ook bel- en bezorg-service
20 mei-24 september	Heropeningen met wisselende maatregelen: wel/geen mondkapjes, wel/niet reserveren, afstand, maximaal aantal bezoekers, wel/geen fysieke activiteiten
25 september-31 december	Corona toegenagsbewijs verplicht voor Bibliotheektheater
28 november-31 december	Avondsluiting om 17.00 uur alle locaties
19 december-31 december	Theater gesloten, alle evenementen en voorstellingen geannuleerd, bibliotheken dicht.

2.2 Bijzonderheden individuele locaties

Door de vele coronasluitingen konden niet alle plannen op verschillende bibliotheeklocaties optimaal worden uitgevoerd. Zo is de nieuwe vestiging Zuidplein door de coronasluitingen nog niet zo benut als gehoopt. Daarnaast stopte de doelsubsidie van de gemeente voor de vestiging Kralingen in oktober 2021. Na veel overleg met de gebiedscommissie is besloten deze tot eind 2022 aan te houden. Eind 2021 is opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de behoeften in de wijk. In Lombardijen is begin 2021 een nieuwe bibliotheekvestiging officieel geopend. Tevens is er voor verschillende vestigingen gewerkt aan uitbreiding van de onbemande openingstijden (zie ook beschrijving bij facilitair management).

3. Bedrijfsvoering

Met de organisatieontwikkeling is een onderscheid gemaakt tussen de missielijnen en bedrijfsvoering. Onder bedrijfsvoering vallen de ondersteunende afdelingen die ervoor zorgen dat de missielijnen zich optimaal op de klant kunnen richten. Voor de teams binnen bedrijfsvoering veranderde er in het algemeen niet veel door de organisatieontwikkeling. Bij de afdeling HRM verandert er iets meer. Deze afdeling zal de missielijnen ondersteunen in het verkrijgen van kennis en vaardigheden die nodig zijn voor het werken in multifunctionele missielijnen.

3.1 HRM

Coronacrisis

De coronacrisis duurde ook in 2021 nog voort. Wat in 2020 is geleerd op het gebied van op afstand met elkaar samenwerken, digitaal aanbod en actief contact houden met onze doelgroepen in de stad, kon in 2021 veelvuldig worden ingezet. Daarnaast bleef het online leren via platforms als GoodHabitZ en de Bibliotheekcampus een belangrijk punt. Ook heeft de bibliotheek ondanks de pandemie kans gezien om veel van de plannen voor 2021 te realiseren. Hieronder wordt per categorie weergegeven wat er gerealiseerd is in het afgelopen jaar.

Organisatieontwikkeling

Met het organisatieontwikkelingstraject wil de bibliotheek de samenwerking en executiekracht vergroten. Dit wordt gedaan door middel van vijf hoofddoelen: samenwerken in een missie (1), een voorspelbare organisatie zijn (2), multidisciplinair netwerken (3), streven naar gemeenschappelijkheid (4) en eigenaarschap bij medewerkers leggen (5). In 2021 is op basis van deze doelen en het meerjarenbeleidsplan 2021-2024 de verdeling van de medewerkers over de regio's, missielijnen en bedrijfsvoering-teams gerealiseerd. De besturing en besluitvorming binnen de bibliotheek verloopt sindsdien volgens de overeengekomen overlegstruc-

tuur die past bij de nieuwe organisatiestructuur. Zo is gestart met het waarborgen van een gestructureerde besluitvorming.

Opleiding en ontwikkeling

Op basis van de nieuw ingerichte organisatie is door middel van diepte-interviews met alle leidinggevenden een Opleidingshuis ontwikkeld. Hierbij is gebruik gemaakt van het Meerjaren Beleidsplan (MJB), het teamontwikkelprogramma en de profielen op basis van het functiehuis met bijbehorend competentiehandboek. Op basis van de prioritering die aangegeven is door de managers zijn de eerste opleidingen en opleidingstrajecten ingekocht. Hiermee is de start gemaakt van reactief naar proactief opleiden. Het strategisch opleidingsplan, bedoeld om in de toekomst gericht op te leiden, wordt in 2022 geformaliseerd. Verder zijn er in 2021 in totaal 340 trainingen gestart via GoodHabitZ. De drie populairste trainingen bleken: 'overstappen naar office365', 'het goede gesprek' en 'kritisch denken'. In GoodHabitZ zijn inmiddels 135 deelnamecertificaten behaald.

Duurzame Inzetbaarheid

Onder Duurzame Inzetbaarheid (DI) worden alle activiteiten verstaan die ervoor zorgen dat medewerkers gemotiveerd, gezond en met plezier aan het werk zijn, nu en in de toekomst. Er zijn activiteiten georganiseerd op het gebied van werkgeluk, gezonde keuzes maken, beweging en slaapproblemen.

In september 2021 is gestart met het voeren van 50 een-op-eengesprekken op het gebied van motivatie, werkplezier en gezondheid. Soms leidden deze gesprekken tot vervolgenterventies, zoals (loopbaan) coaching of pensioencursussen. Daarnaast is gestart met gesprekken tussen HRM en nieuwe medewerkers als afsluiting van de introductieperiode. Ook wordt met iedere vertrekkende werknemer voortaan een exitgesprek gevoerd. Tevens is in 2021 gestart

met een aantal individuele loopbaantrajecten voor medewerkers. In dit kader zijn tenslotte ook aan alle medewerkers nieuwsbrieven verstuurd met als thema 'Blijf nieuwsgierig, blijf ontdekken' verstuurd, met onderwerpen als privacy, pensioen en kunstmatige intelligentie.

Bibliotheek Rotterdam neemt deel in de landelijke werkgroep MDIEU (Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden) Openbare Bibliotheken. In het kader van de MDIEU-regeling wil BibliotheekWerk subsidie aanvragen bij het ministerie van SZW voor de uitvoering van een activiteitenplan. De werkgroep, waar Bibliotheek Rotterdam onderdeel van is, werkt aan het opstellen van dit activiteitenplan.

Flexibel Netwerk

Het Flexibel Netwerk bestaat uit verschillende groepen, te weten: vrijwilligers, stagiairs, werkvrijwillerskandidaten, werkzoekenden en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Naast het Flexibel Netwerk valt de verantwoordelijkheid voor de inzet van de flexibele schil t.b.v. de roosterwerkzaamheden sinds 1 juli 2021 ook onder het team van HRM.

Gedurende de coronacrisis is door bellen, e-mailen, digitaal delen van de corona-updates en het verstrekken van attenties gezorgd voor het behoud van en de binding met de 350 vrijwilligers. Dit contact heeft er mede voor gezorgd, dat veel vrijwilligers nog steeds verbonden zijn aan de bibliotheek. In 2021 is de nieuwsbrief voor vrijwilligers gerealiseerd. Met een redactie van vier collega's en één vrijwilliger is deze nieuwsbrief vijf keer verstuurd. Voor taal- en digi-vrijwilligers zijn zes workshops georganiseerd met in totaal 65 deelnemers.

Arbobeleid en ziekteverzuim

In 2021 is gestart met de RIE (Risico Inventarisatie & Evaluatie), waarbij een lijst met mogelijke risico's voor Bibliotheek Rotterdam is opgesteld en een plan van aanpak is gemaakt om deze risico's op te lossen. Begin 2022 zal de RIE getoetst worden door een certificerende arbodienst.

Het gemiddelde ziekteverzuim over 2021 ligt op 6,25% (2020: 5,15%). Qua verdeling naar leeftijd is het

verzuim het hoogst in de leeftijdsgroep 50-60 jaar oud (34%) en 60+ (21%). Vanuit het beleid op duurzame inzetbaarheid zijn dit ook de twee groepen die allereerst zijn uitgenodigd voor een duurzaam inzetbaarheidsgesprek.

Vanaf 1 juli 2021 heeft HRM de eindverantwoordelijkheid gekregen in de begeleiding rondom langdurig verzuim. Dit betekent dat er vanaf 6 weken na ziekmelding verzuimgesprekken worden gevoerd met zowel de medewerker als de leidinggevende met als hoofddoel het becoderen van herstel en re-integratie in de eigen functie. Inmiddels zijn 10 trajecten gestart om herstel duurzaam te bevorderen.

3.2 Finance & Control

De reorganisatie die in 2020 is voorbereid, heeft in de eerste helft van 2021 zijn invulling gekregen. Zo kon de organisatie vanaf 1 juli 2021 handelen vanuit de missielijnen en bedrijfsvoering-afdelingen.

Kort hierna, in de zomer van 2021, is de infrastructuur neergelegd voor een subsidieregister, waardoor het in de toekomst eenvoudiger moet worden om de verantwoording voor subsidies te organiseren vanuit één centraal overzichtspunt. Eveneens is vanaf oktober het urenregister ingevoerd. Als dit goed loopt, werkt dit ondersteunend aan het verantwoorden van subsidies, waarvan de verantwoording van gemaakte uren veelal een belangrijk bestanddeel is.

Verder is er in het kader van de verbouwing van de Centrale Bibliotheek en de tijdelijke huisvesting hiervan veel rekenwerk verricht rond de voorziening groot onderhoud en de exploitatielasten van de Centrale Bibliotheek in beide situaties. Dit rekenwerk is nog verricht op basis van algemene kengetallen. Naarmate de tijd vordert worden de berekeningen aangescherpt met de inzichten van dat moment.

3.3 Marketing & Communicatie

De afdeling Marketing en Communicatie communiceert over de producten, diensten en activiteiten van Bibliotheek Rotterdam naar (potentiële) leden. In 2021 kwam, net als het jaar ervoor, de focus vooral te liggen op het informeren van leden, en waar nodig ook niet-leden, over de coronamaatregelen.

Coronawerkzaamheden

In 2021 lag de focus van team M&C wederom op het communiceren van de verschillende coronamaatregelen. Klanten en de pers werden geïnformeerd over de (gedeeltelijke) sluitingen en het brede online aanbod (van e-books tot activiteiten) werd actief gepromoot. De bibliotheek werd aangewezen als 'essentiële dienstverlening', waardoor haar producten en diensten voor de Rotterdammer toegankelijk bleven, al dan niet in een online of hybride vorm.

Communicatie van activiteiten, producten en diensten

Vanuit Marketing en Communicatie is de communicatie over producten, diensten en activiteiten vanuit de missielijnen verzorgd. Als gevolg van de coronamaatregelen verschoven veel fysieke activiteiten naar online of een hybride-vorm. Hiervoor was passende communicatie nodig. Naar de doelgroep jeugd is onder andere gecommuniceerd over de Nationale Voorleesdagen en het online Peutertheater Festival. Ook is er een 'Ommetje rond de bieb' georganiseerd om zichtbaar te blijven voor jeugd tijdens de sluiting van de bibliotheek. Voor de doelgroep jongeren werd er geëxperimenteerd met verschillende livestreams op social media. Richting volwassenen werd gecommuniceerd over hulp vanuit de bibliotheek bij de CoronaCheck-app en DigiD.

Corporate communicatie

Op het gebied van corporate communicatie werd onder andere aandacht besteed aan het implementeren van de nieuwe social-mediastrategie. Ook werd er gewerkt aan de eindredactie en productie van het jaarverslag 2020 en de communicatie rondom de organisatieontwikkeling. Verder werden er kaders opgesteld en uitgebreid voor social media, content(planning) en video. Op het gebied van marketing werd een win-backcampagne gestart gericht op leden die zijn vertrokken tijdens de pandemie. In 2021 heeft team M&C ook gecommuniceerd over verschillende projecten, zoals de vernieuwing van de Centrale Bibliotheek. Binnen dit project kreeg de interactie met de Rotterdammer vorm middels een uitgebreide campagne genaamd 'stadsgesprekken'. Verder werd er gecommuniceerd over het IFLA-congres en de samenwerking met Atlas van Stolk.

Onderzoek

Er zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd. Zo is er een grootschalig missielijn-breed onderzoek uitgevoerd naar klanttevredenheid. Verder werden de uitkomsten van een kwalitatief onderzoek onder onderwijsinstellingen in het Voortgezet Onderwijs en (V)MBO besproken met de betreffende missielijn. Binnen de missielijn KCOD heeft een doelgroepenonderzoek per focuswijk plaatsgevonden. Ook is er een pilot gestart met een enquête onder deelnemers aan activiteiten. Met deze enquête wordt de tevredenheidsdoelstellingen gemeten en worden verbeterpunten geïnventariseerd.

3.4 ICT

Door de coronapandemie was de bibliotheek in 2021 diverse gesloten. Hiervoor heeft de afdeling ICT de nodige aanpassingen in het BICAT-systeem doorgevoerd. Immers, bij sluitingen mogen de vboetes bijvoorbeeld niet doorlopen.

Verder zijn alle Thin Clients (TC's) in de publieksomgeving van alle vestigingen vervangen. Deze TC's kunnen de streaming-toepassingen beter ondersteunen. Daarnaast is de capaciteit van de internetverbinding vergroot. Ook dit moet de werking van streaming-toepassingen bevorderen. Tevens zijn de fysieke kassa's vervangen door een app waardoor de medewerkers op één apparaat kunnen werken.

In 2021 heeft ICT in hegt kader van de beveiliging tegen cybercriminaliteit een bedrijf ingeschakeld om een penetratietest uit te voeren. Dit houdt in dat de mogelijk zwakke punten in het netwerk van de bibliotheek zijn opgezocht. De resultaten van deze test worden begin 2022 verwacht.

Tenslotte zijn er voorbereidingen getroffen om een nieuwe telefooncentrale te implementeren. De realisatie hiervan vindt plaats in 2022. Met deze nieuwe toepassing zijn mobiele telefonie en vaste telefonie eenvoudig met elkaar te integreren. Met name voor de klantcontacten zal dit tot een verbetering leiden. Ook is de overgang naar Office 365 gerealiseerd in 2021. Daarbij zorgt een Office 365-specialist voor extra begeleiding en training voor medewerkers.

3.5 Facilitair Management

Om bezoekers en huurders van zalen veilig te kunnen blijven faciliteren, heeft de bibliotheek in 2021 opnieuw veel maatregelen moeten nemen. Zo zijn in de publieksruimtes de lees- en studieplekken afwisselend op- en afgeschaald en is met de onderhuurders nauw contact onderhouden over het gebruik van de door hen gehuurde ruimte. Daarnaast heeft de dienst bij zaalverhuur middels QR-scanners, placering van bezoekers en livestreams toch klanten kunnen faciliteren tijdens hun bijeenkomsten.

Op het gebied van permanente verhuur zijn in de Centrale Bibliotheek Atlas van Stolk en het UWV als permanente huurders ingehuisd.

Op vastgoedgebied zijn de laatste opleverwerkzaamheden afgerond voor de nieuwste vestigingen Zuidplein en Lombardijen. Daarnaast is de onderzoeksopdracht ter actualisering van het huidige aanwezigheidsbeleid geformuleerd. Hiervoor zal begin 2022 een projectleider geworven worden. Verder zijn de onbemande openingstijden van een aantal locaties (Hoek van Holland, Nesseland, Het Lage Land en Schiebroek) uitgebreid en is vestiging Hoogvliet op technisch vlak voorbereid om voor het eerst onbemand haar deuren te kunnen openen. Deze verruiming leidt tot 100 uur extra per week aan onbemande openingen.

Het traject met betrekking tot de herontwikkeling in Ommoord vordert gestaag en de samenwerkingsovereenkomst met de gemeente en de betrokken partijen is getekend. Ook voor het project Vernieuwing Centrale zijn belangrijke stappen gezet. Er zijn vijf architecten geselecteerd en in 2022 krijgt een van deze vijf het project toegewezen.

Intern is volop meegewerkt aan de onderzoeken met betrekking tot Third Places (hoe wordt de bibliotheek nog meer voor en van iedereen en wat is daarvoor nodig) en Anders Werken (hoe kan na de organisatiewijziging het beste met elkaar gewerkt worden, wat is daarvoor nodig en wat zijn de criteria). Ook is de afdeling vertegenwoordigd in een landelijke klankbordgroep dat de stand van zaken met betrekking tot de toegankelijkheid in de bibliotheken in kaart brengt en van daaruit adviezen ter verbetering zal indienen.

Ook op het gebied van veiligheid zijn er belangrijke stappen gemaakt. BHV heeft na de coronaperiode, waarin relatief weinig aandacht voor dit onderwerp was, weer geheel opgefrist en het team heeft ontruimingsoefeningen voor begin 2022 voorbereid.

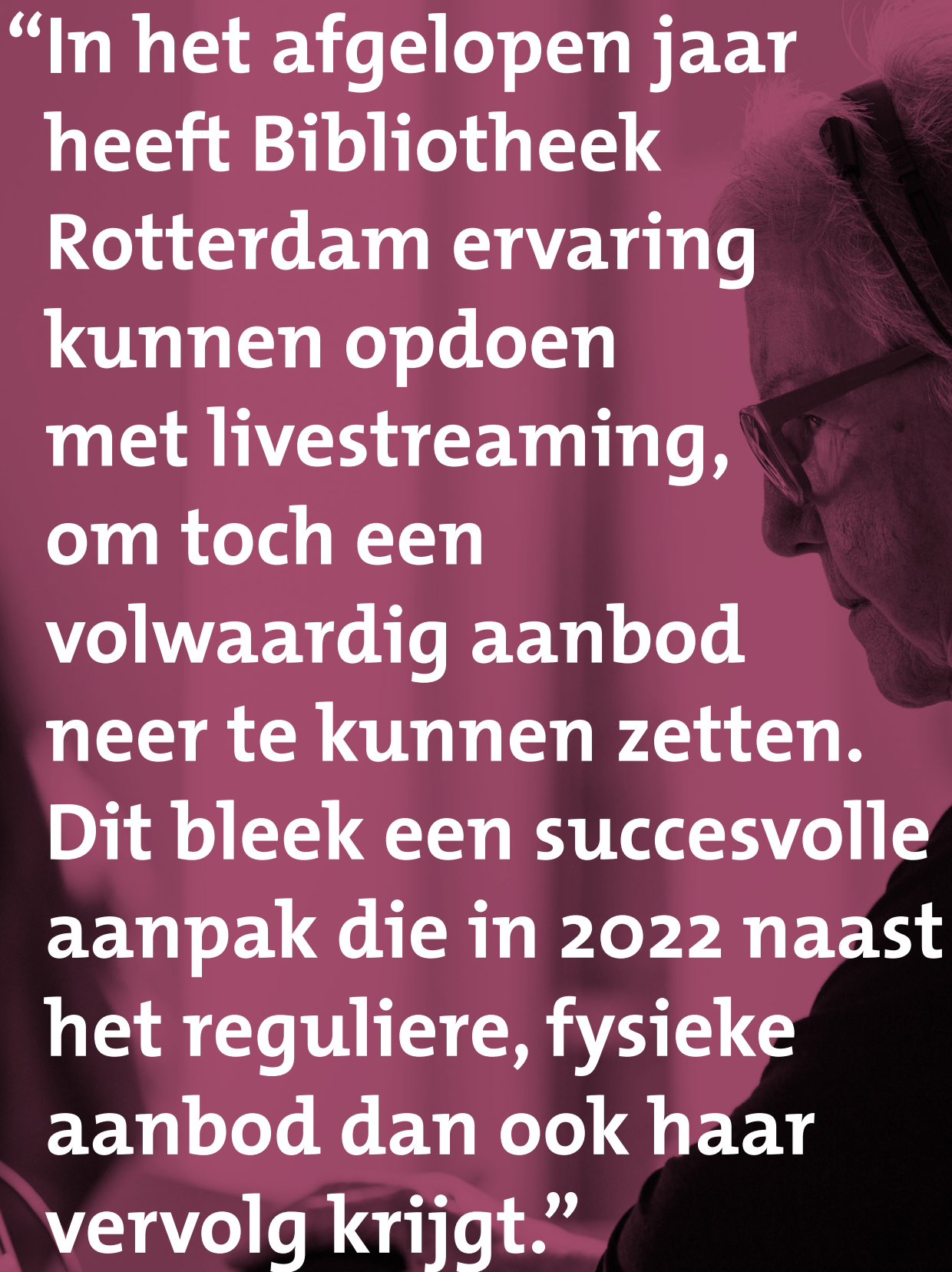
De afdeling heeft ook actief bijgedragen aan het updaten van de RI&E. Hiervoor zijn alle locaties kritisch op diverse veiligheidsaspecten beoordeeld.

3.6 Werving van externe middelen

In 2021 heeft de bibliotheek subsidies ontvangen van Stichting Lezen en ProBiblio voor een aantal educatieve activiteiten onder de vlag van Boekstart, Boekstartcoach en voor projecten met het MBO en Voortgezet Onderwijs. Van de gemeente Rotterdam ontvingen de bibliotheek subsidie voor de inzet van een cultuurcoach op een MBO.

Eveneens van gemeente Rotterdam ontvingen ze een subsidie voor het stedelijke project Digitale Inclusie 55+ dat moet leiden tot de realisatie van een fijnmazig netwerk en een hulpstructuur waarmee Rotterdamse ouderen in staat worden gesteld digitaal zelfstandiger te zijn en te kunnen (blijven) deelnemen aan de maatschappij.

Daarnaast werd een subsidie ontvangen via de KB voor het faciliteren van belastingspreekuren en cursussen zoals Klik-en-Tik en Digisterker. Met hulp van deze subsidie werd het Informatiepunt Digitale Overheid voor het publiek opengesteld. Van de Europese Commissie kwam een subsidie waarmee een jongerenproject rondom de discussiemethode Deep Democracy kon worden gerealiseerd. Het eveneens door de Europese Commissie gesubsidieerde project 'Ouderen in de Wijk' liep ook in 2021 door. Alle gesubsidieerde activiteiten hadden nog meer dan in 2020 te lijden aan de opgelegde beperkingen vanwege de pandemie.

A woman with short grey hair, wearing glasses and a black headset, is shown in profile from the chest up. She is looking intently at a laptop screen. The background is a soft, out-of-focus indoor setting. The entire image has a semi-transparent purple overlay. The text is overlaid on the left side of the image.

“In het afgelopen jaar heeft Bibliotheek Rotterdam ervaring kunnen opdoen met livestreaming, om toch een volwaardig aanbod neer te kunnen zetten. Dit bleek een succesvolle aanpak die in 2022 naast het reguliere, fysieke aanbod dan ook haar vervolg krijgt.”

4. Financiële gang van zaken in 2021

4.1 Uitvoering van het financiële beleid

De bibliotheek wil een verantwoord financieel beleid voeren. Ze wil de middelen optimaal inzetten ten behoeve van de kwaliteit van de bibliotheken en tegelijkertijd de risico's voldoende afdekken.

Belangrijke aandachtspunten in 2021 waren:

- Ondersteuning van het proces van de organisatieontwikkeling;
- Voorbereiden en implementeren van projectenadministratie, met name voor doelsubsidies;
- Inrichting van tijdschrijven in Profit en invoering daarvan in de organisatie;
- Omgaan met de gevolgen van corona op de verwachte resultaten.

Financiële positie

Momenteel is de financiële positie van de bibliotheek sterk te noemen. Het vergrote belang van de reserve voor vervangingsinvesteringen in het kader de vernieuwing van de Centrale Bibliotheek blijft punt van aandacht. De mogelijkheid om positieve resultaten te kunnen blijven doteren en de mate waarin de reserve kan groeien, hebben grote gevolgen voor de bijdrage van de bibliotheek aan de kosten van inrichting van de vernieuwde Centrale en daarmee op de financiële armslag van de bibliotheek in de periode na oplevering van de vernieuwde Centrale. Immers, het tekort zal bijgeleend moeten worden hetzij op de markt, hetzij bij de gemeente. Dit zal hoe dan ook tot extra kapitaallasten (rente en afschrijving) leiden.

Resultaat

In 2021 is er sprake van een positief exploitatiere-sultaat van € 1.041.902 (begroot € 9.933). In vergelijking met de realisatie 2020 (€ 930.281) valt op dat er vooral per saldo zowel hogere lasten waren dan vorig jaar (€ 931.109) als € 1.068.291 meer baten.

Voor de baten geldt, dat er meer subsidies waren, voornamelijk ten gevolge van het accres op de exploitatiesubsidie en de vrijval van subsidies voor digitale inclusie uit voorgaande jaren, dat deels teniet werd gedaan door lagere gebruikersinkomsten (betaalde abonnementen en boetegelden) en minder overige baten.

Aan de lastenkant wordt het genoemde verschil vooral bepaald door enerzijds hogere lonen en sociale lasten, alsmede hogere overige personeelslasten (cao-verhoging respectievelijk extra inzet uitzendkrachten voor beveiliging van locaties tijdens corona-openingsuren). Anderzijds kende collectie en media net als in 2020 een onderbesteding doordat bepaalde werkzaamheden niet vanuit huis kunnen worden gedaan. Tevens was er sprake van lagere huisvestingslasten door lagere dotatie aan de onderhoudsvoorziening en minder advieskosten huisvesting door minder bouwprojecten.

4.2 Resultaat exclusief niet-terugkerende baten en lasten

In 2021 was er geen sprake van niet-terugkerende posten die de baten, noch de lasten materieel beïnvloedden. Derhalve is dit jaar geen resultaatweergave op deze manier gemaakt.

4.3 Exploitatieresultaat

De bibliotheek heeft over het boekjaar 2021 een exploitatieresultaat behaald van € 1.041.902 (2020: € 930.291).

Het resultaat is als volgt tot stand gekomen:

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
BATEN	€	€	€
Subsidies	21.526.727	20.733.990	20.363.710
Gebruikersinkomsten	895.191	1.016.000	1.016.998
Specifieke dienstverlening	911.234	732.000	842.938
Evenementen/ activiteiten	38.918	21.000	35.257
Overige baten	178.494	90.000	223.370
	23.550.564	22.592.990	22.482.273
LASTEN	€	€	€
Lonen en sociale lasten	11.380.202	11.609.552	10.849.670
Overige personeelslasten	1.829.198	1.238.400	1.438.631
Afschrijvingen	706.116	852.814	676.217
Huisvestingslasten	4.578.982	4.515.403	4.542.583
Administratie- en beheerslasten	292.246	333.725	309.839
Bestuur en organisatie	456.357	387.994	415.315
Automatisering	918.323	864.000	857.484
Collectie en media	1.610.275	1.886.869	1.696.922
Specifieke kosten	530.724	708.800	540.406
Transport	64.575	84.500	60.861
Overige lasten	78.079	63.500	126.039
	22.445.077	22.545.557	21.513.967
Subtotaal	1.105.487	47.433	968.306
Financiële baten en lasten	-63.585	-37.500	-38.025
TOTAAL EXPLOITATIERESULTAAT	1.041.902	9.933	930.281

Algemeen

Het resultaat is in 2021 € 111.621 hoger dan in 2020 en € 1.031.967 hoger dan begroot.

Zoals veel gememoreerd, was 2021 wederom een bijzonder jaar dat niet representatief is voor een normale exploitatie van de bibliotheek. Daar waar inkomsten en uitgaven gevoelig waren voor sluitingen en beperkingen, zien we dat terug.

In grote lijnen zijn er ten opzichte van de realisatie van 2020 zowel meer lasten, als meer baten geweest. Bij de baten was dit een combinatie van accres op de exploitatiesubsidie, toevoeging Atlas van Stolk en vrijval van subsidies uit voorgaande jaren met daartegenover lagere gebruikersinkomsten. Bij de lasten betrof dit een combinatie van hogere lasten voor personeel en overige personeelslasten, waar tegenover lagere lasten voor informatie en collectie en huisvesting staan.

Ten opzichte van de begroting van 2021 is het vooral de vrijval van balansposities uit voorgaande jaren voor digitale inclusie 55+ ter grootte van € 599.000 die een rol spelen. Aan de lastenkant vallen de personeelskosten lager uit dan begroot, omdat met de reorganisatie gewacht is met het invullen van vacante plekken tot de tweede helft van het jaar (€ 390.000). Overige personeelslasten toont de pendant met daarbovenop extra inhuur door toezicht vanwege corona en in de laatste maanden een hoog ziekteverzuim. Lagere afschrijvingen reflecteren het gegeven dat vervangingsinvesteringen zijn uitgesteld. Tevens zijn er lagere uitgaven voor de boekencollectie doordat er veel vanuit huis wordt gewerkt en bestellen alleen vanuit de kantooromgeving mogelijk is.

Per kostencategorie volgt verderop in de jaarrekening een uitgebreidere toelichting. Hier wordt volstaan met het benoemen van de baten- en kostencategorieën en het aanstippen van de bedragen daarbinnen, die het verschil tussen realisatie en begroting respectievelijk tussen realisatie 2021 en realisatie 2020 bepalen.

Resultaat in vergelijking met begroting

Aan de batenkant werd € 957.574 meer gerealiseerd dan begroot. Subsidiebaten waren € 792.737 hoger, met name door accres en vrijval van subsidies voor digitale inclusie 55+ over 2019 en 2020. De gebruikersinkomsten waren +/- € 120.809 lager dan begroot (wel uitschrijvingen, minder inschrijvingen dan normaal en minder boetegelden). De baten uit specifieke dienstverlening deden het € 179.234 beter dan begroot door een te laag begrote opbrengst voor permanente verhuur, alsmede niet-begrote uitkeringen UWV (zwangerschapsverloven). Aan de lastenkant

In vergelijking met 2020

Aan de batenkant is er een toename van € 1.068.291. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er € 1.163.017 meer (doel)subsidies zijn ontvangen. Dit is inclusief een accres. Bij de doelsubsidies spelen de vrijval voor digitale inclusie 55+ uit de jaren 2019 en 2020 een rol, alsmede de toevoeging Atlas van Stolk). Daartegenover staan wel minder gebruikersinkomsten +/- € 121.807 als gevolg van uitschrijvingen door sluitingen, terwijl inschrijvingen lager dan gebruikelijk waren en boetegelden tijdens sluitingen werden stilgezet.

Aan de lastenkant is er een stijging ten opzichte van 2020 van € 931.109. Belangrijke bijdragen daarbij zijn de personeelslasten (€ 530.532) doordat er meer inhuur op gesubsidieerde projecten plaatsvond en de medewerkers van Atlas van Stolk werden toegevoegd. De overige personeelslasten stegen met € 390.567 voornamelijk op de post inhuur derden. Dit had te maken met inhuur op projecten inclusief de voorbereiding voor de verbouwing van de Centrale Bibliotheek, alsmede extra inhuur van uitzendkrachten om in de laatste maanden de roosters dicht te krijgen als gevolg van een hoog ziekteverzuim. Huisvestingslasten stegen met € 40.000 door minder kleine inventarisaankopen (in 2020 was al veel voor corona aangeschaft) en een verschuiving van inhuur derden naar overige personeelslasten. Daartegenover stonden hogere huurlasten (reguliere verhogingen en extra huurlasten Atlas van Stolk) en kosten voor de gedwongen verhuizing van de collectie van Atlas van Stolk uit het Schielandhuis naar aanleiding van een verzekeringstechnische inspectie

tie. Tevens waren er hogere lasten voor beveiliging en bewaking door een nieuw contract waarin CAO-verhogingen zijn verwerkt en waarvan de bibliotheek in voorgaande jaren verschoond was gebleven. Collectie en media kende -/- € 87.000 lagere lasten door enerzijds minder uitgaven aan de boekencollectie (zie ook hierboven) en een lagere leenrechtvergoeding als gevolg van minder uitleningen.

Resultaat en bestemming van het exploitatieresultaat

Dit alles leidt ertoe dat het resultaat € 1.031.969 hoger uitkomt dan begroot. Het exploitatieresultaat voor 2021 bedraagt € 1.041.902. Het voorstel is om dit toe te voegen aan de bestemmingsreserve voor vervangingsinvesteringen.

4.4 Risicoparagraaf

De bibliotheek dient te beschikken over voldoende weerstandsvermogen om bij onverhoopte tegenvallers de daaruit voortkomende klappen te kunnen opvangen. Het gaat dan niet alleen om financiële risico's, maar ook om operationele, organisatorische en andere risico's.

Eens per kwartaal wordt een sessie georganiseerd volgens de methodiek van de Risk and Control Self Assessment (RCSA) om de reeds geïdentificeerde risico's na te lopen en mogelijk nieuwe risico's en benodigde mitigerende maatregelen te benoemen. Ook het benodigde weerstandsvermogen wordt hierbij herrekend. De uitkomsten ervan worden in een vaste paragraaf van de kwartaalrapportages aan het college gerapporteerd.

Eind 2021 is het benodigde weerstandsvermogen aan de hand van de laatste inschatting herrekend. Het benodigde bruto weerstandsvermogen volgens de RCSA-methodiek komt uit op € 3,8 miljoen zonder mitigerende maatregelen. Het netto benodigde weerstandsvermogen (het weerstandsvermogen na het nemen van mitigerende maatregelen) komt volgens dit model uit op € 2,8 miljoen.

Met een vermogenspositie van € 9,3 miljoen ultimo 2021 heeft de bibliotheek daarmee een marge van € 6,5 miljoen, hetgeen nodig is om tevens in de financieringsfunctie voor de vaste activa te voorzien.

Het management van de bibliotheek is zich ervan bewust dat zij een van de grootste gesubsidieerde instellingen van de gemeente Rotterdam leidt. Vanuit dat besef ontstaat een lage risicobereidheid: risico's voor bijvoorbeeld nieuwe vestigingsvormen worden alleen genomen als de gevolgen te overzien zijn. Daarbij hoort ook een besluitvormingsproces met concreet geformuleerde evaluatiemomenten en voldoende bewegingsvrijheid om zich op enig moment terug te kunnen trekken.

Corona

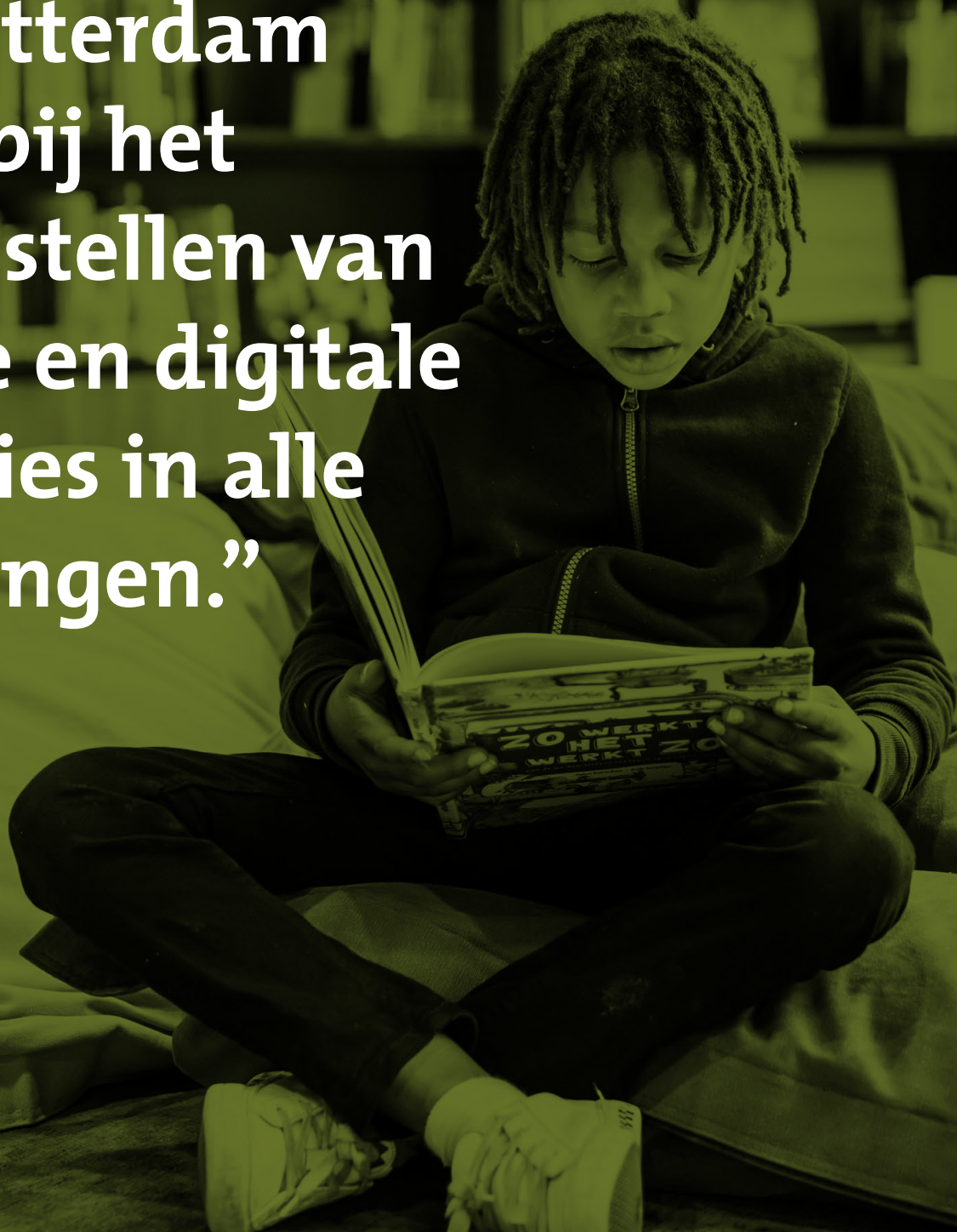
Ook in 2021 bleef de coronapandemie een zware stempel drukken op de bedrijfsvoering van de bibliotheek. De focus en strategie van de organisatie bleven sterk liggen op de korte termijn, waardoor er minder aandacht bestond voor de mitigatie van geïdentificeerde risico's.

Vanaf september kreeg de bibliotheek te maken met een sterk stijgend ziekteverzuim door hetzij besmettingen, hetzij mensen die thuis moesten blijven als gevolg van positieve tests in de directe omgeving.

Doordat de gemeente haar vaste subsidiestroom handhaafde, kon de bibliotheek gezond door de crisis komen. Zoals in de bespreking van de cijfers blijkt, heeft de pandemie net als vorig jaar een effect gehad op de variabele kosten voor met name activiteiten en evenementen. Daarnaast is de erosie onder betalende leden oorzaak van teruggelopen gebruikersinkomsten. In dit verslag wordt tevens qua prestatie-afspraken gekeken naar de herijkte afspraken, zoals begin 2021 overeengekomen.

²De gemeente Rotterdam hanteert het Rotterdamse Risico Cumulatiemodel.

**“Meer dan
ooit betreft
de bibliotheek
de inwoners
van Rotterdam
actief bij het
samenstellen van
fysieke en digitale
collecties in alle
vestigingen.”**

4.5 Governance

De bibliotheek kent een toezichtstructuur die is ingericht volgens het Raad-van-Toezichtmodel. Daarbij ontwikkelt de directeur-bestuurder het beleid en brengt het ten uitvoer. Hij legt verantwoording af over het gevoerde beleid aan de raad van toezicht en wordt daarbij gesecondeerd door de business controller. De raad van toezicht informeert zich tevens over de gang van zaken binnen de bibliotheek door middel van periodiek overleg met de ondernemingsraad. Zij kan desgewenst de business controller rechtstreeks benaderen voor nadere toelichting. De raad van toezicht conformeert zich aan de Governance Code Cultuur.

De verhouding tussen de directeur-bestuurder en raad van toezicht wordt gekenmerkt door het constant zoeken en vinden van de juiste balans tussen een controlerende en preventief-actieve taakstelling door de Raad van Toezicht. In het functioneren van de raad is zij zich bewust van de principes van good governance conform de governance code, waarvan in 2019 het nieuwe model van kracht werd. Zij stelt zich actief, doch terughoudend op. Bijvoorbeeld wanneer zij het bestuur bijstaat door het verwijzen van relevante contacten in de stad op het gebied van onderwijs, maar zich afzijdig houdt van verdere bemoeienis met de aard van de contacten of samenwerkingen die daaruit voortvloeien. De raad van toezicht bestond in 2021 uit zes leden, benoemd door B&W van de gemeente Rotterdam.

4.6 Begroting 2022

In juni 2021 is een meerjarenbegroting ingediend met voor 2022 een negatief exploitatieresultaat van -/- € 2.429. Dit is een aanscherping ten opzichte van de begroting die onderdeel was van de meerjarenbegroting. Deze begroting wordt in het voorjaar van 2022 herijkt in verband met voortschrijdend inzicht in de gevolgen van de organisatieontwikkeling. Per saldo blijft het resultaat nagenoeg ongewijzigd. Belangrijke veranderingen ten opzichte van de begroting die in de meerjarenbegroting zijn opgenomen, zijn: Accres op de exploitatiesubsidie;

- Afgenomen gebruikersinkomsten door teruggelopen aantal betalende leden en milder boetebeleid;
- Hogere personeelslasten als gevolg van cao-verbodingen en extra periodieken boven op de voorziene periodieken en volledig invullen van alle vacante posities;
- Meer overige personeelslasten door inhuur van derden ter ondersteuning van de missielijnen;
- Lastenstijgingen facilitaire diensten als gevolg van wereldwijde prijsstijgingen.

De begroting ziet er als volgt uit:

Staat van BATEN en LASTEN 2022	
	BEGR. 2022
BATEN	€
Subsidies	20.958.125
Gebruikersinkomsten	1.042.000
Specifieke dienstverlening	958.105
Evenementen/ activiteiten	18.000
Diverse baten	90.000
	23.066.230
LASTEN	€
Lonen en sociale lasten	11.557.975
Overige personeelslasten	1.258.000
Bestuur en organisatie	375.755
Huisvesting	5.130.477
Administratie	399.747
Transport	87.200
Automatisering	1.112.905
Collectie en media	1.995.350
Specifieke kosten	1.023.750
Overige kosten	105.500
	23.046.659
Financiële baten en lasten	22.000
TOTAAL	-2.429

De directie dankt de Raad van Toezicht, de Ondernemingsraad en alle medewerkers van de bibliotheek voor de geleverde inzet en prestaties in 2021.

De directie heeft er vertrouwen in dat de ingezette koers met voortvarendheid zal kunnen worden voortgezet.

Namens de Directie,

Dr. Theo C.M. Kemperman,
directeur bestuurder

Jaarrekening 2021

Balans per 31 december 2021

BALANS PER 31 DECEMBER 2021 (voor resultaatbestemming)		
	31-12-2021	31-12-2020
ACTIVA	€	€
VASTE ACTIVA	€	€
Materiële vaste activa		
Verbouwing	1.588.949	1.764.695
Inventaris en inrichting	1.456.861	1.575.110
ICT (hard- & software)	625.736	623.325
Overige activa in uitvoering	-	-
Collectie	pm	pm
	3.671.546	3.963.130
VLOTTENDE ACTIVA	€	€
Vorderingen		
Debiteuren	113.786	246.557
Gemeente Rotterdam	18.959	11.207
Belastingen en pensioenen	386.497	408.213
Overige vorderingen en overlopende activa	539.016	502.577
	1.058.258	1.168.554
Liquide middelen	10.753.584	8.792.603
	15.483.388	13.924.287

BALANS PER 31 DECEMBER 2021 (voor resultaatbestemming)		
	31-12-2021	31-12-2020
PASSIVA	€	€
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve	5.134.736	5.134.736
Onverdeeld resultaat	1.041.902	930.281
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	3.164.456	2.234.175
	9.341.094	8.299.192
VOORZIENINGEN		
Personeel	154.265	148.933
Groot onderhoud	1.588.677	1.432.832
	1.742.942	1.581.765
VLOTTENDE PASSIVA	€	€
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Crediteuren	674.837	396.029
Gemeente Rotterdam	319.582	624.894
Belastingen en pensioenen	479.022	662.361
Overige schulden en overlopende passiva	2.925.911	2.360.046
	4.399.352	4.043.330
TOTAAL PASSIVA	15.483.388	13.924.287

Staat van baten en lasten over 2021

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
BATEN	€	€	€
Subsidies	21.526.727	20.733.990	20.363.710
Gebruikersinkomsten	895.191	1.016.000	1.016.998
Specifieke dienstverlening	911.234	732.000	842.938
Evenementen/ activiteiten	38.918	21.000	35.257
Overige baten	178.494	90.000	223.370
	23.550.564	22.592.990	22.482.273
LASTEN	€	€	€
Lonen en sociale lasten	11.380.202	11.609.552	10.849.670
Overige personeelslasten	1.829.198	1.238.400	1.438.631
Afschrijvingen	706.116	852.814	676.217
Huisvestingslasten	4.578.982	4.515.403	4.542.583
Administratie- en beheerslasten	292.246	333.725	309.839
Bestuur en organisatie	456.357	387.994	415.315
Automatisering	918.323	864.000	857.484
Collectie en media	1.610.275	1.886.869	1.696.922
Specifieke kosten	530.724	708.800	540.406
Transport	64.575	84.500	60.861
Overige lasten	78.079	63.500	126.039
	22.445.077	22.545.557	21.513.967
Saldo baten en lasten	1.105.487	47.433	968.306

Bibliotheek Rotterdam

Postbus 22140
3003 DC Rotterdam
010 281 61 00
bibliotheek.rotterdam.nl

